



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

XXXVIII. In illud Apost. Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

*Dominum : querit Dominum & confirmamini : querite faciem eius semper? Et quod alius quidem dicit *J* : Si queritis, querite, Quid est si queritis, querite? In simplicitate cordis querite illum ^t. Non aliud tanquam illum, non aliud præter illum, non aliud post illum. In simplicitate cordis querite illum. Simplex natura, simplicitatem cordis exquirat. Denique & cum simplicibus sermocinatio eius. Vir duplex animo, inconstans est in omnibus vijs suis ^u. Non potest quem queritis inveniri ab his qui ad tempus credunt, & in tempore tentationis recedunt. Æternitas est : quæ nisi perseveranter quærita, minimè invenitur. Væ etiam peccatori terram ingredienti duabus vijs. ^x. Nemo enim duobus dominis servire potest ^y. Ne hanc quidem duplicitatē amat integritas illa, perfectio illa, illa plenitudo. Indignum enim est ei, ut invenendam se præbeat, nisi perfecto eam quæsieris corde. Cæterum si odibilis est canis reuersus ad suum vomitum ^z, & sus lota in volutabro luti, sed & ipsum quoque quem invenerit tepidum ^a, ex ore suo evomere incipit Deus : simulator & proditor ubi parebunt? Si maledictus qui facit opus Dei negligenter ^b, qui fraudulenter fecerit, quid meretur? Fugiamus hanc duplicitatem, charissimi, & à fermento Phariseorum omnimodis caveamus. Veritas est Deus, & tales quæsitores requirit, qui quærent eum in spiritu & veritate. Si nolumus frustra quætere Dominum, quæramus veraciter, quæramus frequenter, quæramus perseveranter : ut nec pro illo quæramus aliud, nec cum illo aliud, sed nec ab illo ad aliud convertamur. Facilius est enim cælum & terram transire, quàm ut sic quærens non inveniat, sic petens non accipiat sic pulsanti non aperiatur.*

J Isa. 12. c.
Sap. 1. a *

J Iacob 1. b.

x Eccli. 2. c.
y Luc. 18. c.

z 1. Pet. 2. d
a Apoc. 3. b

Quomodo querendus Deus ut inveniat.

S E R M O XXXVIII.

In illud Apost. *Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum.* Rom. 8.

PAUPERES quidem videmur & sumus : sed si spiritum qui ex Deo est accipiamus, ut sciamus quæ à Deo donata sunt nobis ; magna ab eo gloria, magna nobis est collata potestas. *Quotquot, inquit, ^a, receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri.* An non potestas filiorum Dei est ista, quando etiam nobis serviunt universa ? Sciebat enim Apostolus ipse, quoniam *diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum ^b.* Sed fortè dicat aliquis verum, quid hoc ad me ? & in pusillitate cordis sui talia meditetur ; Glorientur certè de potestate filiorum Dei, in quibus filialis erga eum fervet amor, viget affectus ; ut præsumant omnia sibi cooperari in bonum, qui Deum diligunt in veritate. Ego verò mendicus sum & pauper, carens affectu filiali, expers dignæ devotionis. Sed attende quod sequitur. Nullum enim desperationi locum reliquit in scriptura sua, qui alio loco sic loquitur ^c

a Ioan. 1. b.

b Rom. 8. c.

Rom. 15. a

Vi per Patientiam & consolationem scripturarum spem habeamus. Affectus enim ille quem quæris, pax est, non patientia: in patria est, non in via: nec eos qui eiusmodi sunt, à scriptura opus est consolati.

d Rom. 8. c. *

Quomodo dica-
mur sancti.

e Psal. 85. a *

f Philip. 3. e

Quis dici mer-
catur sanctus
in hac vita.

Ergo per patientiam & consolationem scripturarum spem habeamus, etiam si nondum possumus apprehendere pacem. Propterea cum dixisset *diligentibus Deum omnia cooperari in bonum*, solerter addidit, *his qui secundum propositum vocati sunt sancti d.* In quo verbo non te terreat sanctitatis nomen, quando non secundum meritum, sed secundum propositum; non secundum affectionem, sed secundum intentionem sanctos vocat juxta illud Prophetæ c: *Custodi animam meam, quoniam sanctus sum.* Illam enim quam putas sanctitatem ne ipse quidem Paulus corruptibili adhuc gravatus corpore arbitrabatur se comprehendisse. *Vnum autem, inquit s; quæ retro sunt oblitus, & in ea quæ ante sunt me extendens, sequor ad palmam supernæ vocationis.* Vides quia licet nondum apprehendisset bravium, habebat tamen propositum sanctitatis. Et tu ergo si proposueris in corde tuo declinare à malo, & facere quod bonum est, tenere quod accepisti, & proficere semper in melius, sed & si quid aliquando minus recte egeris (ut est humana fragilitas) non in eo persistere, sed pœnitere & corrigere quantum prævales; eris sine dubio sanctus & tu, sed cui interim clamare necesse fit: *Custodi animam meam, quoniam sanctus sum.*

Vis ergo nosse quemadmodum huiusmodi sanctis omnia cooperantur in bonum? Non modo curro per singula, quia in longum protrahi sermonem hora non patitur. Eundem nobis est, iam enim campanam audivimus, iam vespertinæ tempus orationis advenit. Audite ergo verbum abbreviatum, quemadmodum nobis universa serviant, omnia cooperentur in bonum. Inimici nostri sint iudices. Etenim si quidem illi pro nobis, quis contra nos? Si pro nobis faciunt hostes nostri, quomodo non omnia simul cum illis.

Duo hostium
genera nobis
adversa.

Quomodo &
culpa & pœna
nobis cooperetur
in bonum.

Porro duo nobis (ut manifestum est) adversantur hostium genera, malum videlicet duplex, quod facimus & quod patimur. Hæc autem, ut apertius dixerim, sunt *culpa & pœna*. Itaque cum sit nobis utraque contraria, erit si voluerimus utraque pro nobis, ut hæc quidem ab illa liberet, & item adversus istam juvet illa, nec parum. Ecce enim compungimur in cordibus nostris & in cubili conscientiæ super delictis præteritis, sed delinit conscientiam, & corrodentium peccatorum dentes conterens reducit ad spem veniæ pœnitentia ista & voluntaria pœna quam patimur. Non solum autem præterita, sed & futura repellit. Nam & tentantia propulsat vitia, & nonnulla sic perimit, ut raro aut nunquam erigere caput audeant uenentum. Sic pœna facit pro nobis adversus culpam, ut vel omnino non sit vel sit minor. Culpa verò nihilominus agit, ut aut non sit, aut minor sit pœna.

Non

Non quidem ut omnino non sit, sive à quantitate sua minoretur, quod nul-
latenus expediret: sed ut non sit pœna, aut minor sit pœna, videlicet ut aut
non sit, aut minus sit onerosa. Quisquis enim perfectè senserit onus peccati,
& animæ læsionem, exteriorem utique aut parum sentiet, aut ex toto non
sentiet corporis pœnam, nec reputabit laborem, quo peccata noverit dele-
ri præterita, futura caveri. Sic enim sanctus David convitiantis servi non
reputavit injurias, memor filij persequentis,

*Sensus culpa
tollit aut mi-
nuat sensum
pœnae.*
g 2. Reg. 16. b.

SERMO XXXIX.

*De laboribus vitæ religioſæ aquanimiter ferendis **

Labor iste, Fratres, exilij & paupertatis nostræ, nos admonet profecto
& iniquitatis. Ut quid enim morte afficimur tota die, in ieiunijs mul-
tis, in vigilijs abundantius, in laboribus & ærumnis? Nunquid ad hæc
creati sumus? Absit. Nam licet homo natus sit ad laborem, sed minime ad
laborem creatus est, nativitas est in culpa, idè & in pœna. Omnes enim
oportet nos gemere cum Propheta ^a: *In iniquitatibus conceptus sum, & in
peccatis concepit me mater mea.* Aliena ab utrisque prima creatio, quia sicut
nec culpam, ita nec pœnā Deus fecit. Quod de ea quæ major est omnium,
morte videlicet apertè Scriptura testatur ^b. *Invidia diaboli mors introivit in
orbem terrarum.* Et in alio loco. *Deus mortem non fecit.* Itaque sicut laboran-
tibus manibus nec oculus propterea clauditur, nec auris abstinet ab auditu:
sic, imò & multò melius laborante corpore mens quoque ipsa suo intenta
fit operi ut non vacet. Causam laboris cogitet in labore, ut ipsa ei pœna
quam patitur, culpam pro qua patitur, repræsentet. Et dum videt vulne-
rum ligaturam ipsa sub pañis vulnera meditetur. Huiusmodi siquidem co-
gitatione humiliamur sub potenti manu Dei, & dulci quadam pietate mens
plena, miserabilem se exhibet in oculis eius. Hinc quippe Scriptura nos ad-
monet: *Miserere,* inquit, ^c, *anima tua placens Deo.* Nec dubium quin ea
quæ Deo placet miseria, facile possit eius misericordiam obtinere. Et ne
dixerimus, unde miserendum sit animabus nostris? Nisi enim insipienter
dissimulaverimus, multa in eis miseratione digna poterunt inveniri.

Unum tamen dico, ut occasionem vobis dedisse videar, & cætera
quoque similiter advertatis. Nonne velut inter duas mensas positi epulan-
tes hinc inde spectamus ieiuni? Sic sumus omnino, sic sumus. Unde ergo
sic positus risus, unde jocus, unde levitas, unde superbia, unde extollentia
oculorum. An fortè non agnoscimus mensas, non consideramus epulas, de-
licias nō videmus? Hinc mihi sunt quos video deliciosè viventes in omni-
bus bonis sensibilis huius mundi: inde contemplor alios quibus disposuit
Christus regnum: ut edant & bibant super mensam eius in regno Patris
sui ^d. Vtrobique video similes mei homines, fratres meos, & heu
me

* *Alias, de
duabus men-
sis.*

*Homo natus,
sed non creatus
ad laborem.*

^a Psal. 50. a

^b Sap. 2. d
Ibidem.

^c Eccli. 30. d *

*Religiosi velut
inter duas men-
sas, mundano-
rum & cæli-
tum positi.*

^d Luc. 22. d